

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre — 18 kor.
 Negyedévre — 4 c
 Helyben házas korára:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 c
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héttől és
 hazug utáni napok kivételével

Helykirovás és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 2.

Amennyiség kérésre visszavásárolás
 vagy megvásárolás nem vállalkozik.

Működésének és hirdetések a
 kiadónálban intéseiről.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, febr. 26.

Konverzió és készfizesítés.

(K. Ö.) Azok közül a nagyfontosságú közgazdasági kérdések közül, melyeket a kiegyezés keretében megoldani nem lehetett, kétségkívül a legfontosabb a közös államadósság konverziója és a készfizesítés elrendelése.

Az 1867. évi XV. t. cikk hiányos megalkotása még sok torzalkodásnak lesz szülőoka Magyarország és Ausztria között. Ha a Magyarország által fizetett kamatösszegnek megfelelő tőkeösszeget is törvénybe iktattuk volna, mint azt az előrelátó politika követelte volna, a járulék megváltása sok konverzióra nem adott volna okot.

Igy azonban el lehetünk rá készülve, hogy vereséget szenvedünk, ha Magyarország meg nem embereli magát és az 1867. XV. t. cz. szellemének és betűjének megfelelően önálló törvényhozási alkotással nem csavarja ki az osztrák kapzsiság kezéből a fegyvert.

A dolog most úgy áll, hogy Ausztria elismeri azon jogunkat, hogy az 1867. évi XV. t. cz. 6. §-a szerint a közösnek mondott államadósság terheire való hozzájárulást törlesztéssel csökkenthetjük, vagy készpénzben tőke visszafizetéssel megváltathatjuk. Nem ismeri el azonban azt a jogunkat, hogy a járulékunk megfelelő összeget 5%-os alapon tőkésítsük és hogy a magyar hozzájárulásból kamatozó adósságrész konverziója minket illet meg.

Az osztrák kormányoknak ezt a második ellenvetését egyszerűen nem értjük. Mert ha az idézett törvény 6. §-a bizonyos visszafizetési jogokat biztosít Magyarország részére, akkor Ausztria nem konvertálhat oly módon, mely a főtartott visszafizetési jogokat sértené. Már pedig ezen jogok megsértése lenne, ha Magyarországnak semmi köze és ingerenciája sem lenne az őt terhelő tőke összeg konverziójára.

Hogy Magyarországnak joga van a járulékunk megfelelő összeget 5%-os alapon tőkésíteni, azt már multkor cikünkben bőven kifejtettük. Csak azt jellemezzük meg, hogy a magyar kormányelnöknek erre vonatkozó nyilatkozata nélkülözötte a nyíltságnak azt a fokát, mely az osztrák kapzsiságnak egyszer s mindenkorra szárnyát szegte volna.

Más azonban itt a baj. Feltehető, hogy a közös járadék adósság ügye a magyar érdekeknek megfelelő jogos megoldást nyerhetne, ha az osztrákok attól nem tartanának, hogy a készfizesések egyidőben való felvételével Magyarország egyszerűen mellőzhető az osztrák pénzpiacot. Ezért mondja Ausztria, hogy a ránk eső részt csak ő konvertálhatja és azért nem akar a készfizesések felvételébe beleegyezni, ámbár a mi pénzügyi kormányzatunk kilátásba helyezte, hogy a készfizesés megkezdésének kimondása tárgyában még idejekorán fog törvényjavaslatot a képviselőházhoz beterjeszteni. Ez a határidő ezzel a héttel lejár, de az erre irányuló készülésnek senmi nyoma.

Ausztria a készfizesések megkezdéséről

hallani sem akar. Azt mondja, ennek még nem érkezett meg az ideje. Miért nem? Mert ezzel Magyarország függetlenségét magát az osztrák pénzpiacotól. De ha a törvényeket azért hozzuk, hogy azokat meg is tartsuk, akkor Ausztria hiába agyarkodik ellenünk. A valuta rendezése temérdek áldozatába került az országnak.

Nekünk ugyan más volt az eszményünk. De ha már az aranyvaluta talajra léptünk és megszereztük az adófizetők megsarcolásával az arra való képességet, akkor a legnagyobb foku gyengeség volna a mi részünkről, ha a valutarendezéssel járó előnyöket is ki nem akarnánk használni, csak azért, mert azt Ausztria ellenzi.

Első teendőnk tehát a készfizesések megkezdésének kimondását elrendelő törvényjavaslatot elkészíteni és Ausztriát kényszeríteni, hogy hasonló tegyen. Másodsor az osztrák adóssághoz való járulékot 5%-os alapon tőkésíteni és a tőkevisszafizetésre 4%-os koronajáradékot kibocsátani és pedig, mivel aranyvalutánk lesz, a világpiac igénybe vételével.

Államiságunk nimbusa követeli, hogy így cselekedjünk.

Az ujbányai választás.

Az ujbányai kerületben tegnap reggel egyhangulag gróf Winckenburg Márk kereskedelmiügyi államtitkárt választották meg országgyűlési képviselővé.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Epizód XV. Lajos udvarából.

1770 karácsony éjszakája volt. Versailles utcáit hideg éjszakai szél söpörte végig, arczába verve a megfagyott havat egy fiatal leánynak, aki óvatosan lopódzott a park fái között a kastély felé. A leányt egy fiatal ember kísérte, akinek fején széleskarimájú kalap volt, mélyen szemébe huzva. A fiatal, szőke leány aggodalmasan tekintgetett át a kastély előtt álló őrszem felé, a ki némi csodálkozással ugyan, de éppen tisztelegni készült fegyverével.

A kastély kapui még be sem zárultak a fiatal pár után, mikor erős iramban egy kocsi gördült a kapu elé. Az őrszem újra tisztelgett és mereven tekintett a kocsiiban ülő, jellegzetes arczu, magas hölgyalak felé. A hölgy magához intette a katonát.

— Ki ment be most a kapun? — kérdezte parancsoló hangon.

— Lambella hercegnő ő felsége, — felelt a katona alázatosan — és egy ur, akit nem ismertem.

— Neked rossz szemeid vannak — mondta a magas termetű hölgy a kocsiából kihajolva — láss utána, hogy gyógyítsad, ha meg akarsz maradni ő felsége szolgálatában.

Mária Antonette trónörökösnek hetek

óta valami titka volt. Ő, aki máskor egész nap egyebet sem csinált, mint kis ölébével, vagy egyik-másik udvarhölgy gyermekével játszadozott, most hetek óta bezárkózvaült szobájában és Lambella hercegnőn kívül nem fogadott senkit. Még Madame de Noailles előtt is zárva maradtak a trónörökösne dolgozószobájának ajtai, a ki előtt pedig minden ajtó tárva-nyitva állt a kastélyban. A jó hölgyet mélyen sértette ez a kizárás és sietett is XV. Lajosnál panaszt tenni miatta. Miután azonban az öreg király éppen legjobb kedvében volt, s azonkívül unokájának feleségét, minden dolgával együtt elragadónak találta, a haragos udvarmesternőt egy pár általános frázissal bocsátotta el. Amivel azonban a derék hölgy éppenséggel nem elégedett meg és panaszával a királynak történetesen együtt időző leányaihoz fordult.

Madame Adelaide egy széles diván közepén trónolt; a természetes madame Viktória egy nagy karos székben fektött visszadőlve, Zsófia csendesesen figyelveült a szoba háttérében.

Madame Adelaide reszkett a visszafojtott haragtól.

— Fenséges édes anyánk barátnőjének ezt kell egy osztrák gyermektől elszívnia! Ezt a bánásmódot! Ez hallatlan! Ezt nem szabad tűrni! — kiáltott magából kikelve.

— Ezt nem szabad tűrni! — hagyta helyben madame Viktória.

— Ertesítve van erről ő felsége? — kérdezte madame Adelaide.

A főudvarmesternő a vállát vonogatta. — Persze, hogy tud fölőle ő felsége, csak hogy ő felsége olyan gyöngy.

— Hölgyekkel szemben, — esett a szavára Adelaide és Zsófi meg Viktória sóhajtva hagyták rá.

— De mi az oka annak, hogy a trónörökösne viselkedése egyszerre így megváltozott? Miért vonul mostanában úgy vissza? — kérdezte Adelaide.

— Azt senki sem tudja, de én majd nyomára jövök a titkának! — sziszgették a madame de Noailles keskeny ajkai.

És megtartotta a szavát. A főudvarmesternő a következő napokban mindentűt kémkedett; kikérdezte úgy a szolgálkat, mint a komornákat. Csakhogy azok sem igen tudtak többet, mint ő maga. Egyedül Lambella hercegnő látszott a titokba beavatva lenni, csak hogy ő hallgatott, mint a sir és az udvarmesternő haragja napról-napra nőtt.

Igy érkezett meg karácsony estéje. A szent estét a főudvarmesternő arra használta fel, hogy némi alamizsnát ment szétosztogatni Saint-Denisbe. Mikor kocsiján visszafelé hajtott, kenetteljes szemlélődéseiből egy nő alak zavarta fel, amelyik ott tűnt fel kocsijától pár lépésnyire a félhomályban s amelyikben a főudvarmesternő éles szemei azonnal felismerték a Lamballe hercegnő bájos alakját és rögtön azon kezdett tépelődni, hogy miként kerül ő felsége ebben az időben egyedül az utcára? Sok ideje azonban nem igen volt a

Ugron ajánlja a néppárt jelöltjét.

Nyílt levél a galánthai függetlenségi választókhoz.

Ugron Gábor képviselő a következő levelet intézte Forró István pártelnökhöz.

T. Uram!

Nagyon sajnálom, hogy pártunk nincs abban a helyzetben, hogy bold. Hortoványi helyére méltó utódot jelölhessen, ennél fogva ajánlom, hogy a kerület pártunkhoz tartozó polgárai támogassák szavazatukkal **Kormos Béla** drt. aki ugyan a néppárt híve, de **nekünk szövetségünk** és így ajánlatos, hogy inkább ő kerüljön a képviselőházba, mintsem az a kormánypárti képviselő, a ki szavazatával támogatni fogja az újabb pénz-és véradót.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 26.

Elnök: **Apponyi Albert** gróf.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök jelenti, hogy Kovács Pál sürgős interpellációt jelentett be, melyet fél 3 órára tűzött ki.

Naplrend előtt a magyar-csékei választás ügyében Barta Ferencz, Gabányi Miklós, Telegdy József és Molnár Akos óhajtanak felszólalni.

A magyar-csékei választás.

Barta Ferencz: A hivatalos erőszak régen nem nyilvánult meg választásnál annyira, mint a legutóbbi magyar-csékei választásnál. (Ugy van! a szélsőbalon). A magyar-csékei választókerülethez 19 község tartozik.

Molnár Akos: Tisza-féle beosztás.

Barta Ferencz: A választás előtt a főszolgabíró és szolgabírók valóságban terrorizálták a választókat. Egy csomó választót a főszolgabíró, Horváth Endre nevű, huszárokkal bekísértetett a szabadelvű jelölt táborába. (Felkiáltások a szélsőbalon: Hallatlan! Ismétlődik a Bánffy-rendszer!)

Kubik Béla: De mit keresett ott a főszolgabíró!

Egy hang jobbról: Hogy figyeljen a rendre. (Zajos ellentmondások a szélsőbalon)

Barta Ferencz: Amidőn figyelmeztette Horváth főszolgabírót, hogy respektálja a vá-

lasztási törvényeket, többek előtt azt válaszolta: Majd ő csinál választási törvényeket. Szólv azonnal intézkedést kért táviratilag a miniszterelnöktől. De hát nem sokat ért. Nem is lehet ezt csodálni. A miniszterelnöknek Szatmári multkori felszólalására adott válasza egyenesen buzdítást adott a tisztviselőknek a korteskedésre. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon).

Szél Kálmán: Az nem áll!

Barta Ferencz: Egyes epizódokat sorol fel a választásról, amelyek a visszaélések hosszú sorát tüntetik fel. Így pld. a szolgabírók, jegyzők csendőrökkel betörték a függetlenségi táborba és erőszakkal vitték el onnan a választókat. (Felkiáltások a szélsőbalról: Hallatlan! Gyálatzat!)

Kubik Béla: Mit szól hozzá Szél ur!

Barta Ferencz: Szemelvényeket olvas fel egy nagyváradi lapból, mely a választási visszaélésekkel foglalkozik. Az összes községek meg voltak szállva katonasággal, csendőrséggel és ezeket mind a szabadelvű jelölt érdekeire használták fel.

Rakovszky István: No tessék! Szép tisztaválasztás!

Barta Ferencz: 287 függetlenségi választót utasítottak vissza minden ürügy alatt. Az oláh választók nagy részt azért lettek visszautasítva, mert nem tudták kimondani a jelölt nevét. Azt pedig, hogy a 48 as pártra szavaz, nem akceptálták. (Mozgás a szélsőbalon és balon.) Mindezek ellen orvoslást kér. Helyeslés az ellenzéken).

Gabányi Miklós: Azért lett kiküldve a magyarcsékei választáshoz, hogy a román testvéreinkkel a saját anyanyelvükön beszéljen. A magyarcsékei választás gyálatos módon folyt le, mindent felhasználtak a választók terrorizálására. A főispán kiadta az ordert, hogy Pappra szavazzanak, sőt a megvesztegetési alaphoz is kiosztottak egy csomót. (Zajos derűtlenség.) Elbeszéli, miként járt ő a kerület községeiben. Egyik községben az udvaron egy csomó választó volt. Oda megy, hogy beszéljen velük. Az első ember, aki kijön a kapu, Papp János, az ellenjelölt volt. Bemutatkozott neki, mire Papp azonnal puff lett. (Derűtlenség)

Beszélni akart a választókkal, de rögvest becsukták előtte a kaput s ki nem bocsátottak onnan egy szálát sem. A hivatalos közegek úgy őrizték, mint a komodorok a nyáját. (Derűtlenség.) Egy másik községbe a mint megérkezett, egy zsidó kocsmába ment be, ott kérdezősködött. Meghallja, hogy a templomban prédikáció van s a választók ott vannak. Oda akar menni a templomba, hát a pap megtudta, hogy ő jön, rögtön abba hagyta a

prédikációt. (Zajos derűtlenség.) Erre bemutatkozott a főszolgabírónak: Gabányi képviselő vagyok. A főszolgabíró erre izgett-mozgott, de szólni nem tudott. A többi községekben is mindentűt a legnagyobb terrorizmussal találkozott. A főszolgabíró egy helyen azt mondotta, hogy fűtyül a belügyminiszter rendeltére. (Igaz! Ugy van! a szélsőbalon.) Voltak választók, akik kilencszer is leszavaztak.

Thaly Kálmán: Ez hallatlan!

Gajary Géza: Lehetetlen!

Barta Ferencz: Pedig úgy van!

Rakovszky István: Stomfal Stomfal!

Molnár Akos: A választási elnök úgy lett megválasztva, hogy alkalmas eszköz legyen a közigazgatási tisztviselők kezében. Az a szellem, a kormányelnök jelszavai éppen nem hatották át Biharban a tisztviselőket. A választási elnök jóakarátát nem vonja kétségbe, de gyenge volt arra nézve, hogy az ott folyó visszaéléseket elhárítsa. Az ottani közszellem ellen tiltakozik, mely az erőszakosság és a törvény intenczióinak félremagyarázása. Tiltatozik e legújabb rendszer ellen. (Helyeslés.)

Telegdy József: Egymaga volt lent a kerületben a szabadelvű pártból. A választókerület három járáshoz tartozik és ezért egy főszolgabírónak és három szolgabírónak volt joga fenntartani a rendet.

Barta Ferencz: Szép rendet tartottak!

Telegdy József: Az ellenpárt nemcsak izgatott, de vesztegetett is a legnagyobb mértékben. (Viharos zaj a szélsőbalon.)

Rákosi Viktor: Melyik párt vesztegetett?

Telegdy: A Kossuth-párt és a vele szövetséget Dési-párt. (Zajos ellentmondások a szélsőbalon.) Különböző ezt majd a választási vizsgálat bebizonyítja. Az ott működő közigazgatási személyek pártatlanul jártak el, mutatja legjobban, hogy Adorjánt, amidőn feleségével egy szekéren ment, felakarták borítani, hiába kiabált segítségért és csak a főszolgabírónak köszönheti megmenekülését. (Felkiáltások jobbról: No há! Most szóljanak! Ellentmondások a szélsőbalon.)

Bakonyi Samu: Kötelességük volt.

Telegdy: A szabadelvű párt annyira nem volt szervezve, hogy a legutolsó órában kellett összeszedni a szavazókat. (Zajos ellentmondások a szélsőbalról.)

Barta Ferencz: És mégis győzött a jelöltjük.

Rákosi Viktor: Persze szerelemből szavaztak rá.

Telegdy: Megtörtént olyan eset is, hogy a Kossuth-párti bizalmi férfiak felszólalására a

gondolkozásra, mert egy szomszédos házban levő kereskedés ajtaján egy csinos fiatalember ke lépett ki az utcára, aki egyenesen a hercegnőhöz lépett, s karját az övébe fűzve elsieltett vele a kastély felé.

Tehát megtalálta végre az első nyomot!

Ez volt a főudvarmesternő legelső gondolata; mert sejtette, valami titkos ösztön sugta neki, hogy az a fiatalember összefüggésben áll a Mária Antoinette titkával.

Parancsot adott a kocsisnak gyorsabb hájtásra, s az őrszemmel való jelenet után felsietett a széles márványlépcsőn. Fent a folyosón azonnal észre is vette a fiatal párt, amelyik nevetve haladt a trónörökösne szobái felé, s mielőtt a főudvarmesternő a folyosó végét elérhette volna, a fiatalember el is tűnt egy ajtó mögött és madame de Noailles ott állott Lambella hercegnővel szemközt kint a folyosón.

A kis hercegnő egészen elsápadt bele, mikor olyan váratlanul egyedül találta magát a szigorú hölgygel és zavartan rebegte:

— A trónörökösne nem fogad: fáj a feje.

Nem akar senkit sem látni; én éppen tőle jövök.

— Tehát azt is meg kellett értenem, hogy egy Lambella hercegnőtől valótlanságokat halljak? Csak egypár pillanata még, hogy fenségedet kint láttam az utcán egy férfi társaságában, aki jelenleg Mária Antoinette, Franciaország trónörökösne szobáiban időzik.

A főudvarmesternő hangos kiáltásaira a palota egész cselédsége összefutott és csodál-

kozva álltak körül a jelenetet, hogy Lambella hercegnő miként állja el tiltakozólag a trónörökösne szobáiba vezető utat.

A főudvarmesternő parancsot adott a szolgáknak, hogy álljanak őrséget a folyosón és egy lelket se bocsássanak ki, amíg a királynak jelentést nem tesz a dologról, s ezután sietve indult a királyhoz.

A trónörökösne szobáiba nem hatolt be semmi a külső neszből. Mária Antoinette a kandallónál ült és himzett. Gyönyörű gyermekarcán megelégedett mosolygás ült és dus aranyhaja könnyű hullámokban hullott domboru homlokára.

Egyszerre kopogás hallatszott az ajtón. A trónörökösne hirtelen elrejtette himzését.

— Nos ki az?

Az egyik udvarhölgye lépett be megrémült ábrázattal

— Madame, a király van itt és be akar lépni!

Mária Antoinette gyorsan felemelkedett, de nem a király, hanem a főudvarmesternő jelent meg a küszöbön.

A mosoly azonnal eltűnt a Mária Antoinette arcáról s a szemei haragosan tűzben égtek.

— Mindig ez az örökös kémkedés! De hát fogoly vagyok-e én Franciaországban?

— Fenséged még nem elég érett ahhoz, hogy szabad legyél; — tört ki végre a visszafojtott düh madame de Noaillesből.

A trónörökösne visszalépett s az ajtai remegtek. Beszélni akart, de az ajtó ismét nyílt és a király lépett be, az egész udvartól kísérvé. Az arca vihart jelezett.

— Madame! — mondotta XV. Lajos. — At akarjuk kutatni a szobáit, mert azt mondták nekünk, hogy egy ismeretlen fiatal ember tartózkodik önnél.

A trónörökösne arca ezerféle színt játszott. Daczára azonban a látható ijedtségnek, feltűnkerekedett benne mégis a nevetési vágy és úgy elkezdett kacagni, hogy a könnyei hullottak.

A király összevont szemöldökkel nézett rá; az udvaroncok szinte ajúlóztak a rémületől; és ebben a válságos pillanatban nyílt az ajtó újra s a trónörökös lépett a terembe, aki szintén alig bírta visszafojtani kacagását.

— Bocsánatot kérek a feleségem számára, — mondta a trónörökös mosolyogva — aki nem bűnös, csak elölvigyázatlan volt.

Lambella hercegnő, aki a trónörökösnel egyszerre lépett a szobába, átsietett hirtelen a szomszédos terembe, ahonnan egy széles kálappal és egy kerek köpenyeggel karján tért vissza.

— Ime felség, itt van az én előbbi lovagom! — mondta a kalapot és köpenyegét a király lábai elé rakva.

— Es itt van maga a lovag is — mondta Mária Antoinette hirtelen előtérbe lépve. Aztán mosolyogva folytatta:

szavazási urnától elszólitották azt a jegyzőt, akinek községe szavazott, pedig ez törvényellenes. — (Zajos ellentmondások a szélsőbalon.)

Meeőssy Béla: Nem áll! Nem ösmeri a törvényeket.

Telegdy: A Dési-párt vedlése oly későn történt, hogy azt már nem tudták teljes mértékben felhasználni saját részükre a Kossuth-pártiak. Így történt, hogy azok az oláhok, akik két hete a Dési-nevet tanulták, az utolsó pillanatban nem tudták megtanulni az ellenpárt, vagy Kossuth-párt jelöltjének nevét s így kellett elutasítani sok szavazót. A választási elnök kötelességszerűen járt el. Elfogadott olyan szavazatokat, amelyeket csak tehetett a törvény értelmében. Így például Adorján helyett Hodola Jánost mondtak be.

Rákosi Viktor: Hát hasonlít ez Paphoz? (Derűtlenség.)

Telegdy: Hát inkább, mert az is János. De elfogadtak ilyen szavazatokat is: Adorjános, Aladrián, Adrián. (Nagy derűtlenség.) Természetesen, hogy visszautasítottak ilyeneket: Odol, Iring, Togyerás, Anna. (Hosszas zajos derűtlenség.)

Védelmébe veszi a bihari tisztviselőket, a felhangzott vádak nagyrészt visszautasítja. (Helyeslés a jobboldalon. Zajos ellentmondások a balon és szélsőbalon.)

Kubik Béla: Majd meglátjuk a vallatásnál!

A miniszterelnök válasza.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem akar a választás egyes eseményeire a legkevésbé sem reflektálni. A sérelmet szenvedőknek van joguk majd orvoslást keresni.

Rakovszky István: A hivatalnokokról beszéljen.

Széll Kálmán: Erről is fogok, de egyszerre két féle dologról nem beszélhetek. Ami a tisztviselő viselkedését illeti, nézete az, hogy azoknak nem szabad gyűlést összehívni s nem szabad olyan ténykedést gyakorolni mely pressiót mutatna. De másfelől joguk van érvényesíteni választói jogukat. (Nagy zaj a szélsőbalon. Elnök csenget.) A tisztviselőknél kötelességüket kell teljesíteni a választásoknál is. (Viharos zaj a balon és szélsőbalon. Elnök hosszan csenget.)

Rakovszky István: A jegyzők dolgoztak!

Széll Kálmán: Aki a hivatalos hatalom örve alatt valamelyik pártot terrorizálná, azt eléri az igazság sújtó keze. (Viharos zaj a balon és szélsőbalon. Felkiáltások: Hol? Hol?)

Thaly Kálmán: Csak egyet mutasson.

— Ausztriában szokás, hogy karácsony éjszakáján azokat, akiket nagyon szeretünk, egy kis sajátkezűleg készített kézimunkával lepjük meg. Az én kedves barátnőm, Lambella hercegnő segítségével szereztem is egy pár csinos megkezdett munkát, amelyeket felséged és az uram számára akartam elvégezni meglepetésül, akiket legjobban szeretek az egész világon. Tegnap azonban elfogyott az egyik selyem szímem. Titkomat nem akartam senkinek sem elárulni, azt pedig igen jól tudtam, hogy hiába is kérnék engedélyt a kimenetelre, úgy sem kapnék; a hercegnő egyedül szintén nem mehetett, elmentem hát vele lovagként. És most — tette hozzá az elrejtett himzést elöszedve — fogadja tőlem fenségéd ezt a csekélységet, amely önkéntelen okozója lett ennek a félreértésnek. Fogadja igaz szeretetem jeléül.

A király arca egyszerre kiderült és jószágon mondta:

— A főudvarmesternőnek igaza van, fenségéd nagy elővigyázatlaniságot követett el, a melynek kellemetlen következményei is lehetnek volna. De egy gyermekkel, egy ilyen kedves, jó gyermekkel nem lehet szigorúan bánni. Megbocsátunk hát ennek gyermekem és a legnagyobb hálával fogadjuk értékes ajándékát, mint szeretetének jelét.

Ezzel karját nyújtva a trónörökösnek, megindult a magas társaság élén a karácsonyi ajátosságra.

Rákosi Viktor: De elevenet.

Széll Kálmán: Hétfőn este hozzá távirat érkezett, hogy a fősolgabíró 30 kocsi választót visszatartott. Ma már sokkal kevesebbről beszél. Ez is mutatja, hogy nem szabad a dolgot a választási küzdelem feligztatott kedélyével tekinteni. Ő minden tekintetben megtartja a törvényt és aki ezt kétségbevonja, az arcul üti a valóságot, sőt éppen pártatlanságáért nem egy barátját haragítja magára. Menjen fel Molnár Akos véle a belügyminiszteriumba s ha végig nézi a választásokról szóló aktákat, majd megváltozik nézete. A szabadelvű párttól a tétlenséget követelik, már pedig, hogy meggyőződésüket a jobboldalon csak a szívükben hordják, ez nem egységes politikai irány. (Zajos helyeslés és taps a jobboldalon.) Ami a tisztviselőkre felhozott vádakot illeti, majd megvizsgálja. De már most kijelenti, hogy nem igaz Gabányinak ama állítása mintha 6 ordért adott volna ki, hogy Pappra szavazzanak és 48 ezer koronát küldött volna alkotmányos költségekre. (Zajos helyeslés a jobboldalon, ellentmondások a balon és szélsőbalon.)

Barta Ferenc: Személyes kérdésben kér szót. Tiltakozik Telegdy ama vádja ellen, mintha a Kossuth-párt vesztegetett volna. (Zajos helyeslés a szélsőbalon. Felkiáltások jobbról: Ez nem személyes kérdés.)

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy személyes kérdésben kért szót.

Barta Ferenc: Es szavai helyreigazításáért. E czímen szólhat. Ő az ottani tisztviselőket nem gyanusítja, de vádolja. Tényekkel fogja szavait igazolni.

Elnök: Bejelenti, hogy 20 képviselő zárt ülést kért. Az ülést felfüggeszti.

Zárt ülés.

Holló Lajos: Azért kértünk zárt ülést, mert elűzik még a kis maradványát is a szabad rendelkezésünknek. Sulyt helyezünk arra, hogy a miniszterelnöki székben olyan kijelentések ne hangozzanak el, amelyek bátorításul szolgálhatnának.

Széll Kálmán: Nem is hangzott el.

Holló Lajos: Még itt is a Házban félremagyarázták a miniszterelnök szavait. Mutatja az a tombolás, amit a jobboldal elkövetett. Amikor itt kiderült, hogy heteken keresztül solgabírók, jegyzők napról-napra kortes munkát végeznek, akkor nem volna szabad ezt mondani.

Széll Kálmán: Nem is mondtam.

A fizetésemelés hullámai.

— A bírák mozgalma ellen. —

A tisztviselő fizetésemeléséről szóló törvényjavaslat, a mint előre lehetett látni, nagy hullámokat vert fel. Egyik tisztviselői ág után a másik sorolja fel sérelmét, mellőzéseit, senki sincs megelégedve vele. A legszélesebb hullámzást a bíróság mozgalma idézte elő, a melyre most viszonzásul nyilatkozik a *bereszászi m. kir. pénzügyigazgatóság fogalmazói kara*. A nyilatkozatot — melynek több érdekes része és méltányossági szempontból tekintve sok helyes megjegyzése van — elküldték a többi társigazgatóságoknak is hozzájárulás végett.

Főbb vonásaiban itt közöljük a nyilatkozatot:

Néhány szó a tisztviselői fizetések emeléséhez.

Szigoru tárgyilagossággal nézve a javaslatot a legtöbb panasz alaptalan, mert a javaslat a fizetések felemelését czélozza s egyidejűleg az eddigi sérelmeket részben megszünteti s egyenlő iskolai képzettséggel bíróknak egyenlő javadalmazást biztosít.

Különösen a kir. törvényszékek és járásbíró-ságok bírái elégedetlenek a törvényjavaslattal és sérelmeik abban pontosulnak, hogy jövőre ki-nevezetésük a VIII-ik fizetési osztály III-ik fokozatába történik, — sőt azon bírák, kiknek 5 évi bírói szolgálati évük nincs, a VIII-ik fizetési osztály II-ik fokozatából a III-ikba soroztatnak be.

Hogy ez nem oly nagy sérelem, azt a következőkben óhajtjuk megvilágítani.

A bírák évtizedek óta kivételes helyzetben voltak, — s most, midőn e törvényjavaslat kivételes helyzetüknek megszüntetését czélozza s feljajdulnak, de míg az egyenlő képzettséggel bíró s más szolgálati ágban alkalmazottak évtizedeken át mellőzve voltak, nem volt sérelmük.

Az igazságügyminiszter ur, a mint ez a törvényjavaslatból kitetszik, az igazságügynél alkalmazott tisztviselők érdekeit nagyon is szívén viselte, de belátta azt is, hogy egy ágazat részére különleges állapotot teremteni s ezzel szemben az eddig is méltatlanságot tűrő nagyobb számú tisztviselőket továbbra is elkeseríteni lehetetlen.

Azon sérelmük, hogy az 5 évet még nem szolgált bírák a II. fizetési fokozatból a III. fizetési fokozatba soroztatnak — a többi tisztviselőkel együtt közös — mert épen így soroztatnak az összes tisztviselők is.

Hogy helyzetük ma is jobb, most a pénzügyi titkár, kétségtelen abból, hogy míg a törvényszéki bírák, járásbírák és ügyészek három tizedrésze a VII. fizetési osztályba tartozik és ezen kivételes kedvezményen kívül biztosítva van a nagyobb állásokra előhaladásuk, mint a hasonló képzettséggel bíró pénzügyi fogalmazási karhoz tartozó tisztviselőknél.

Sérelemes a bírói karra, hogy a pénzügyi titkár — eltekintve a tetemes összegre rugó kiküldetéseitől 800 kor. fizetési többletben részesül.

A tetemes összegre rugó kiküldetés csak nagy hatást czélzó állítás, mert legtöbb esetben a pénzügyi titkárok vagy nem küldetnek ki, vagy oly ritka esetben, hogy ebből ugyan számbavehető jövedelmét nem, de annál több kellemetlenséget érnek el.

De evvel szemben elhallgatják, hogy külszolgalat a bíróságok, törvényszékeknek is van és hogy függetlenségük és az áthelyeztetésektől való megkímélésük jóval több előnyök, mint hasonló képzettségű tisztviselők által hébe-korba teljesített külszolgalat.

Hogy a pénzügyi tisztviselők, valamint a többi tisztviselőknél szemben a törvényjavaslat különösen az *előlépési viszonyoknál visszacsúszást mutat*, az kétségtelen — a sérelem abban rejlik, hogy az előlépést határidőhöz köti, s így évekig kényszeríti a tisztviselőket, hogy egy fizetési fokozatban maradjanak — ez lenne módosítandó akként, *hogy ha a tisztviselő az időközben megüresedett állásokra előbb elő nem lépne, a kikötött idő alatt feltétlenül előlép.*

Aránytalan az előléptetésre vonatkozólag megállapított határidő, mert míg a VIII. fizetési osztályig 4 év az előléptetési idő — a VIII-tól felfelé 5 év, míg a XI. és X. fizetési osztályba 200 kor. az előléptetési különbözet, addig az V. fizetési osztályba egy évi több szolgálat után a fizetés már 2000 koronával emelkedik.

Ha az előlépési viszonyok a fennebb elöadottak szerint alakulnának, ezen esetben és a pénzügyi fogalmazási, ugyancsak jogvégezt és épen úgy, mint a bírák, szak- illetve gyakorlati vizsgával bíró tisztviselőket érintő előbb felsorolt sérelmek orvosolhatnának — a törvényjavaslat általánosan javulást idézne elő — s hogy ez megtörténjék óhajtjuk, — de az ellen, hogy egyes szakoknak különleges helyzet biztosíttassék — mint mivel sem indokolt — tiltakozunk.

A pápa a nemzetekhez.

Alább közöljük pontos fordításban azt a választ, melyet XIII. Leo pápa 6 Szentsege jubileuma alkalmából adott az egybegyűlt püspököknek és nemzeti kiküldötteknek, kik 63 megválasztása évfordulóján üdvözölték:

Tisztelendő testvérek, szeretett fiaink!

Az apostoli munka hosszú gyakorlása, melynek történelme szent Péter óta csak egy példát nyújt Nekünk s a mely érdemünk nélkül adatott Nekünk, ismerjétek el, hogy az isteni jósnak emlékezetre méltó és egészen különös jótéteménye.

Mert elvégre is tekintve a természet járását és rendes útjait, ki remélhetne volna az aggkor véghatárán, hogy ez a nap Reánk felvirrad?

Az örök Ur és mindenek szabályozója, Isten megmutatta gondviselését eme tisztán személyes esemény szerencsés következményeiben; mert ez alkalommal a kegyelet még bensőbben lobbant lángra a világ minden pontján.

Valóban, eme nagy sokaság figyelme és hódolata nem egészen Felénk fordul; hanem a magas méltóság felé is, a melylyel fel vagyunk ruházva. Tanubizonyosság, hogy itt jelen vagytok; ha ily nagy számban gyülekeztetek egybe e teremben, nemde a Szent Péter iránti hódolat vonzott benneteket ide?

Jelenlétetek, a népek egyetemes ragaszkodásának csattanós tanubizonyosága, e hármás korona, másról szólnak-e ezek, mint a római főpapi szék erejéről és felségességéről? És lehetne-e más jelentést találni az e nap emlékére vert éremnek s a világ minden tájáról egybegyült adományoknak, mint a lateráni templom helyreállítását?

Ez üdvözlések, főképp mert a Mindenek Ura, Isten tiszteletére irányulnak, jóleső vigaszul szolgálhatnak Nekünk gondjaink és keserűségeink közepette.

Szeretettel szoritunk mindnyájatokat szívünkre, mindnyájatokat, kik itt vagytok és kiváltképpen titeket, szeretett fiaink, kik e fényes ünnepélyeket kezdtétek és vezettétek, buzgóságotokat és szorgos gondosságokat, melyek kitörölhetlenül megmaradnak halálával teljes emlékezetünkben.

Es most ime legfőbb tanításunk; vegyétek és vessétek elmétekbe: ne keressétek az üdvösséget, hacsak nem az Egyházban és keressétek emez üdvösség igazi eszközét, lerombolhatlan eszközét a római apostoli széknél! Mert Isten így rendelte!

* * *

A pápa uralkodásának 25 éves jubileumát márczius 3-án a koronázás évfordulóján fogják megünnepelni Rómában. Az ünnepségekre ropant előkészületek történnek. Oreglia bíboros, a szent kollégium doyenje, a világ minden részébe meghívókat küldött szét a bibornokok számára, hogy azok személyesen adják át a pápának hódolatukat és jókívánságait. A bibornokok közül azonban csak mintegy ötvenet várnak Rómába az ünnepségekre, mert a többit magas életkora, az utazás fáradalmi, vagy a betegeskedés visszatartja a Rómába való zárandoklástól. Márczius harmadikán korán reggel a pápa udvarának méltóságai élén és a főpappal a Szent Péter-templomba megy át misét pontifikálni. Az istentiszteleten azonban csak a meghívottak vehetnek részt és e célból 60.000 meghívót bocsátottak ki.

A pápa teljes egyházi ornátusában vonul a Szent Péter-templomba; fején azt az arany tiarát fogja viselni, amelyet a főpapságtól kapott jubileumi ajándékkul. A felvonulás különben is nagyon fényes lesz. A pápa svájci gárdája 1870. óta most fogja először újra felöltöni pánczélos, sisakos díszruháját. A pápa miséje után a nép a »Te Deumot« fogja énekelni. Este Rómának mind a 350 templomát ki fogják világítani, a 93 évesnél idősebb öreg emberek és asszonyok számára pedig fényes lakomát rendeznek a Belvedereben.

UJDONSAGOK.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

TAJEKOZTATO.

Febr. 28. Tenyészbika vásár B.-Ujfajuban.
Márczius 1. A nagyvárad takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órákor.

Márcz. 1. Kath. Szabad Liceum előadása.
Márcz. 4. Tenyészbika vásár Tenkén.
Márcz. 7. Tenyészbika vásár Nagyszalontán
Márcz. 7. Nagyvárad város központi választmányának ülése d. u. 4 órákor.

Márczius 11. Kiskereskedők társulatának közgyűlése d. u. 8 órákor.

Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély.)

Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.

Apr. 18. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.

* **Katholikus Szabad Liceum.** Vasárnap ismét kiválóan érdekes előadása lesz a nagyváradai Katholikus Szabad Liceumnak. Fellépnek költői elbeszéléssel *Palotás* Fausztin honvéd százados, a honvéd hadapródiskola poétatanára, zongorajátékkal *Szalay* Stefike, a kinek kitűnő játékaról elragadtatva beszélnek, a kik hallották, s végül szavalattal *Tóth* Elek, a Szigligeti-színház kitűnő tehetségű művésze. A nagyérdékű matiné d. e. 11 órákor a főgimnázium dísztermében lesz megtartva.

* **Uj miniszteri osztálytanácsos.** Király ő Felsége dr. *Teleszky* János miniszteri titkárt, néhai dr. *Teleszky* István volt képviselőnk fiát miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki a pénzügyminisztériumban.

* **Elmaradt iskolaszéki ülés.** Az elmúlt hónapban Nagyvárad város iskolaszéke nem tudta letárgyalni a kitűzött ügyeket s így ezek az újabb felmerült ügyekkel együtt tegnap délutánra tűzettek ki tárgyalásra. Az iskolaszéki tagjai azonban oly kevéssé érdeklődtek az ülés iránt, hogy nem jelentek meg a kellő számban s így az ülést nem tartották meg. Annál inkább különösnek találjuk az iskolaszéki tagok ezen közönyét, mert kiváló fontosságú ügyek is voltak felvéve a tárgysorozatba.

* **A kereskedelmi iskola növendékei Budapesten.** Tudvalevő, hogy a kereskedelmi iskolában elődott tárgyak között vannak olyanok is, melyekben való jártasságot sokkal jobban lehet személyes tapasztalat, illetve szemlélet, mint csupán a szaktanár előadása útján megszerezni. E végből a helybeli kereskedelmi iskola igazgatója és tanári testülete a husvéti szünet alatt tanulmányi kirándulást rendez növendékei részére a székesfővárosba, hol legjobb alkalom nyílik a nagyszabású gyárak, vállalatok tanulmányozására. Ezzel együtt a nevezetesebb középületeket, színházakat is megfogják szemlélteni. Elszállásolva egyik rokonintézetben lesznek. Indulás április 4-én történik, s öt napot időznek a fővárosban. Kívánatos, hogy minden tanuló résztvegyen a kirándulásban, s ezt a tanári testület elősegítendő, igen méltányosan, 25 koronában állapította meg a részvételi díjat.

* **Jelenet a Ház folyosóján.** Gróf Török József ungmegyei és *Hámos* László gömörmegyei főispánok tegnap délben a Ház folyosóján vitakoztak a függetlenségi képviselőkkel a választásoknál szereplő azonossági tanuk ügyében. *Justh* Gyula törvénykönyvvel a kezében kimutatta, hogy a főispánok helytelenül magyarázzák a törvényt. Ez alatt nagy csoport gyülekezett, többek között *Ráth* Endre is, a ki a legutóbbi választásnál *Hámos* főispán jelöltje ellen korteskedett. *Ráth* mondotta, engem a cigányok megtámadtak Méltóságod tisztikara asszisztálásával. *Hámos*, ez nem áll, a jelölt ne jöjjön oda hazudni. *Ráth*, bocsánat, én nem szoktam hazudni, különben elintézzük ez ügyet más uton. Engem így informáltak és a kijelentésemet fenntartom. *Hámos*: ezek után amit mondtam, fenntartom. A függ. és néppárti képviselők *Just* Gyula, *Molnár* Jenő, *Horváth* Gyula, *Szabó* István s a főispán kijelentése ellenében heves kifakadásokkal hangoztatták:

Ki vele, nem járja, hogy főispán itt a Ház folyosóján terrorizáljon. A jelenet mindinkább veszélyes jellegűt öltött, odajött gróf *Andrássy* Gyula is és *Hámos* Lászlót elvezette. Mint értesültünk, a főispán és a *Ráth* Endre között felmerült becsületbeli ügyet kölcsönös magyarázatokkal békés uton intézték el.

* **Windisch-Graetz lov. tábornok kinttűntetése.** *Windisch-Graetz* herceg lovassági tábornok most töltötte be katonai szolgálatának ötvenedik évét. Ő Felsége ez alkalomból a hivatalos lap tegnapi számában meleghangú közlőiratot intézett az ünnepelhez, s egyuttal munkodésének elismerésül a *Szent István-rend* nagykeresztjével tüntette ki.

* **Községi iskola a Réten.** Régi szükséglet fog pótolni a Rét városrészben egy elemi iskola felállítását. Ez vezette Nagyvárad város törvényhatóságát, mikor ennek a szegény városrésznek súlyos áldozatok árán gondoskodik megfelelő iskoláról. E célra megvásárolta az uri-utcai Szervánszky-féle házat s új iskola-épületet emeltet a meglévő jó épület mellé. A belügyminiszter az új iskola építési tervét és a költségelőirányzatot jóváhagyta. Most tehát már mi sem áll utjában, hogy a Rét lakossága mielőbb részestüljön az iskola jótéteményében.

* **Dési Alfréd gyászja.** Tegnapi számunkban megemlékeztünk a mély gyászról, mely *Dési* Alfrédet, színházunk talentumos művészt bátyja *Kempy* Zoltán székesfővárosi tanító, ipariskolai rajztanár korai halálával érte. Az elhunyt tehetséges festő és rajzoló művész is volt, kinek képei Nagyváradon is ki voltak állítva kirakatokban és figyelmet kellették, s azért őszinte sajnálattal vettük a 29 éves, sok reményekre jogosító fiatalember elhunytának hírért. A család megható keresztény szellemben szervezett jelentést adott ki a gyázasetról. A temetés tegnap délután ment végbe Désen a róm. kath. egyház szertartása szerint nagy részvét mellett.

* **A központi választmány ülése.** Nagyvárad város központi választmánya a jövő szombat, márczius hó 7-én délután 4 órákor ülést tart, amelyen az 1904. évi választók összeírása iránt teszik meg az intézkedéseket. Az összeíró küldöttségeket is ez alkalommal jelölik ki.

* **Tiszteletbeli gyorsíró.** A nagyváradai Gábelsberger—Markovits Gyorsíró-egyesület dr. *Várady* Zsigmond ügyvéd és a gyorsírás ügyének barátját, tiszteletbeli tagjának megválasztotta. Ez alkalomból tegnap délelőtt dr. *Várady* Zsigmondot gyorsírókból álló küldöttség kereste fel. A küldöttség vezetője, dr. *Kripta* Henrik egyesületi alelnök szép beszéd kíséretében nyújtotta át dr. *Váradynak* a díszesen kiállított oklevelet, melyért dr. *Várady* Zsigmond hosszabb beszédben mondott köszönetet.

* **A megyei tisztviselők értekezlete.** Biharvármegye árvaszékének tisztviselői a napokban plenáris ülést tartott, amelyen örömmel csatlakozott ahhoz a mozgalomhoz, amelynek célja a megyei tisztviselők fizetésemelése és sanyaru helyzetüknek javítása. Elhatározták, hogy egyelőre addig is, míg a fizetésjavítást az egész vonalon keresztül vihetik, a jelenlegi fizetésnek 15%-át kérik helyzetük javítására. Csatlakozásra felkérlik Biharvármegye összes tisztviselőit. Azonkívül hat tagu bizottságot küldtek ki, hogy gr. *Tisza* Istvánt felkérje akciójuk támogatására. A mozgalomról felvett jegyzőkönyvet az Alsó-Kubinban megjelenő »Vármegye« című szaklaphoz is megküldik.

* **Az Amerikába szökött váltóhamisító.** Emlékeztetésben van még a közönségnek az a szenzációs család, amelyet *Friedmann* József debreczeni szénkereskedő követett el a múlt hónapban. Hamis váltó révén, amelyet *Benedek* Mátyás érmihályfalvi gazdag kereskedő

nevére hamisított, 11 ezer koronát csalt ki a debreczeni ipar- és kereskedelmi banktól. A furfangos család után Friedmann Józsefnek nyoma veszett. Erős hajsza indult meg utána, a debreczeni rendőrség a maga embereit egész Predeálig elküldötte a család után. Mint utóbb kiderült, a hajsza hamis nyomban indult meg s a rendőrség nem tudta Friedmannot kézrekeríteni. Friedmann az egész hajsza alatt nyugodtan dolgozta ki uti programját. Mint minden szélhámos, ő is Amerika felé igyekezett és szerencsésen el is érte célját. Tegnapelőtt táviratilag értesítette Erőmhályfalván nevelő atyjánál tartózkodó feleségét, hogy szerencsésen megérkezett New Yorkba s jól érzi magát. Az ügyes család tehát biztos helyen van, sikerült kikerülnie a büntető igazságszolgáltatás megtorlását.

* A városi faiskola szabályzata. A földmívelésügyi miniszter rendelete alapján Nagyváradi városa elkészítette a városi faiskoláról szóló szabályrendeletet. A miniszter jóváhagyta a szabályzatot, azonban azon lényeges módosítással, hogy a faiskolában felerészben gyümölcsfákat kell nevelni s fel is sorolja mindazon gyümölcsfajokat, amelyeket kultiválni kötelesek a faiskola. A Nagyváradi városi faiskola jelenleg a lövészetkezelésében van s ezt aligha lehet kötelezni arra, hogy felerészben gyümölcsfákat neveljen s más módon kell a városnak gondoskodni a városi faiskoláról.

* A Pálfi díj. Ma fogja megállapítani dr. Bodor Károly elnöksége alatt a Pálfi Antal által megalakított bizottság, melyik nagyváradi újságírónak ítélje oda a 200 koronás díjat. A bizottság tagjai: dr. Várady Zsigmond, dr. Kurliánder Eda, Sas Ede, Hegyesi Márton, Halász Lajos és Fehér Dezső.

* A szabásati tanfolyam berekesztése. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara és a nagyváradi ipartestület közbenjárására a kereskedelmiügyi miniszter Nagyváradon egy szabásati tanfolyamot rendezett, amely már ez évi febr. hó 8-ika óta igen látogatott a Rhédey-kerti sport-pavillon termében. Holnap, szombaton lesz a vizsgálat és a tanfolyam berekesztése, amelyen Vikár Béla, mint a miniszter kiküldöttje is jelen lesz.

Igazságszolgáltatás.

Megölte a falurosszát.

(Felmentő verdikt.)

Tegnap folytatta a nagyváradi esküdtbiróság Puris Lőrincz büntügyének tárgyalását.

Tegnapi számunkban megirtuk már, hogy mint lett Puris Lőrincz a békés becsületes alsó-lugosi gazda Ursz Tógyernek, a hatalmas falurosszának gyilkosává.

A tárgyalás folyamán a tanúk vallomásai még jobban megvilágították az eset részleteit.

Erdekes lélektani tanulmányul szolgálhat a bűntény, mely világos például szolgál arra, hogy az életért, a becsületért, a családért folytatott küzdelemben, mikor ezeket egy félelmetes gonosz ember, egy elháríthatlan sötét veszedelem fenyegeti; mire képes egy alapjában jó ember. Gyilkosává lesz a félt, a rettegett főnöknek.

Beigazolódott, hogy Puris Lőrincz a békés becsületes gazdát 8 héten át fenyegette a falu szerte rettegett, elvetemült, mindenre képes Ursz Tógyer.

Fenyegette pedig azért, mert a Puris felesége faluszerte leleplezte a falurosszát, hogy miként kapta rajta a tynk lopáson. Ez a kicsinyes kudarc nevetségessé tette a rettegett, hatalmas Ursz Tógyert, s e miatt kegyetlen bosszúra készült a Puris családja ellen.

Ez a rémes ellenség, ez a folyton kisértő

rém, mely Puris egész boldogságát, életét és családját fenyegette pusztulással; annyira felforgatta az egyszerű, békés ember lelki nyugalmát, hogy nem tudott szabadulni a gondolatától, hogy előbb utóbb leszámolásra fog kettőjük között kerülni a sor.

Ez a leszámolás el is következett az ismeretes körülmények között. Puris ekkor már félelmében az italban keresett bátorságát szító eszközt, hogy szembe állhasson a rettegett veszedelemmel.

De még ekkor is volt annyi lelki ereje, hogy megkérdezze a fenyegetőző Ursz Tógyertől, hogy miért támad az életére, csak mikor az késő fenyegetve azt válaszolta, hogy egyikük ma halva marad, s úgy üsse meg, hogy többet nem üthet; vesztette el önuralmát s vadállati ösztönével kél élete védelmére s dorongjával leteríti a hatalmas fenyegető rémet, s Ursz Tógyer halva rogyott az utca porára.

Igy bontakozott ki a tényállás a bizonyítás folyamán, s a késő délutáni órákban az esküdtekhez intézendő kérdések megállapítása után Vámosy altágyész már csak a védelem állapításával elkötött szándékos emberöléssel vádolta Puris Lőrinczet.

Dr. Dési Géza nagyszabású védő beszédében az ethikai lélektani tényezők összerészesével gyönyörűen rajzolta meg azt a kényszerítő lelki állapotot, mely Puris Lőrincz a gyilkosság örményébe sodorta.

A védőbeszéd elhangzása után, mely a vádlott felmentését kérte, este 7 órakor vonultak vissza az esküdtek határozathozatalra s rövid tanácskozás után meghozták a felmentő verdiktet.

Jogos védelemnek minősítve a Puris tetőt, vádlottat a vád és következménye alól a törvényszék felmentette.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Péntek: Doktor ur.
Szombat: Gerolsteini nagyhercegnő.
Vasárnap délután: Házasodjunk. Este: Gerolsteini nagyhercegnő.

A doktor ur.

Szellemes embernek megvan az az előnye, ami a gyermeknek: nem lehet rá haragudni akármilyen kevéssé van is igaza. A doktor ur szerzőjének, Molnár Ferencnek nincs igaza, mikor bohózatában az ügyvédekre utazik; de mert szellemesen utazik, nem haragszunk meg érte. Ha pedig akadna mégis haragos fiskális, a ki e szép pálya sérelmét látja egy-egy görömbömből élczen, hát azt is megnyugtadjuk: a szellemes dolgokban kevés az igazság. Nem társadalmi szatira a doktor ur, amit egyik-másik fővárosi lap acetylén-lámpával felfedezett benne, hanem egy igen sikerült bohózat, kitűnő bolondság, amelyben kaczagunk a bohózat ügyvédén s holnap visszük azért a pert az igazi ügyvédhez.

Olyan stréber-alak, mint a darab hőse, az életben persze nincs. Dr. Sárkány u. i. úgy szerzi magának az ügyfeleket, hogy tart magának egy tolvajt, a ki őt a gazembereknek beajánlja: Puzsért. A mellett le akarja leplezni a rendőri brutalitásokat s e célból áruhában a tolvajok közé megy. Felhasználja ezt a kitűnő alkalmat Puzsér s betör magához Sárkányhoz, de a legrosszabb időben. Sárkányné u. i. szintén felhasználja férje távollétét s légyottot ad Csátó (előbb Löw) rendőrfogalmazónak, de csak azért, hogy valami nagy bűnpert megkaparítson tőle. Csátó el akarja

fogatni Puzsért, hanem akkor kompromittálna az asszonyt. Végre is a felkűldött rendőrök megcsipik a tolvajruhában hazatérő Sárkányt, bekisérik, Puzsér pedig Sárkány helyét megváltatni tíz éves találkozóra s ott végiglopja a társaságot. A dutyiból hazaszabaduló Sárkány a legnagyobb zavart találja, rajta követelik az ellopott órákat, összepofozkodk a fozal-mazóval, míg végre Puzsér mindent megmagyaráz s hála fejében csak egy szerény kérése van:

— Adjon az ügyvéd ur egy koronát Lombroso mellszobrára, — de nekem és mindjárt.

A mese is ötletes, de magában a párbeszédnek szellemes fűzésében nyilvánul a szerzőnek igazi ereje. Itt csak úgy rengett a színház néha egy-egy kacagató mondástól. A szereplő alakok — a bohózatnak megfelelőleg egytől-egyig sikerült karikatúrák; bár nem mind eredeti, pl. Puzsér erősen emlékeztet a Napoleon csém gyilkos bácsijára, Lenke eredetije is feltalálható Bródy Dadájában. Legsikerültebb és legeredetibb Lord Breches, a huszároskodó rendőrfogalmazó kifigurázása.

Az előadás megfelel annak a jó hírnévnek, melynek a társaság vigjátéki személyzete örve d. A czi szerepben Tóth Elek remekelt, megbirkóznán a nagy és nehéz szereppel, hanggal is, ötlettel is, elevenséggel is. Ugyancsak igen sikerült Krasznay Puzsérja; kitűnő arczjátéka, nyugodt komikuma mindvégig állandó derűtséget keltett. A rendőrfogalmazó szerepében Szarvasinak volt megérdemelt és nagy sikere; annyi humor és szatírárt vitt szerepébe, hogy lehetetlen volt nem tapsolni neki. Szathmáryt pompás maszkjáért emeljük ki, bár szerepe néhány szóból állott mindössze. Izléses, elegáns volt E. Kovács Mariska (Sárkányé); kacagást keltett Pogány Janka (Marosiné), bár a hálóköntösben megesközött kivonulása nem új és még bohózatban sem izléses. Kisebb szerepekben Bognár, Heltai, Novák Irén ügyeskedtek. A rendezőt (Somogyi) megdicsérik, de figyelmébe ajánljuk, hogy sötétben még a tolvaj is csak lopni tud, nem pedig olvasni. Sugó tudvalevőleg csak színpadon segíthet a tolvajnak.

Egy hátránya van a darabnak. Némelyik ötlete olyan ügyes, hogy egyik-másik néző hangosan utána mondja, azt vélvén, hogy három az igazság: hadd halljuk a szép szót tőle s, a sugótól is, no meg a szereplőtől is. Pedig némelyek kettővel is beérnék. Dr. K. A.

Hírek a színházról. Somogyi Károly igazgató megszerezte H-rceg Ferenc új darabjának, a Kéz kezet mos-nak előadási jogát. A darab rövid időn színpadra fog kerülni. Vasárnap délután Gutti Soma bohózatát, a Házasodjunk-at játsszák. A bajusz. Verő György nagy-sikerű darabja, Jack es Bob operett, Volkán József darabja, István vajda lesznek a Szigligeti-színház premierjei. Nagyban készülnek a színházban a Vicomte Letoriers és Nagymama darabok előadására, melyekben egy fiatal, talentumos művész, Várady Aranka fog vendégszerepeltetni arczius 7-én és 9-én. Két érdekes reprize lesz a színháznak. Uff király operetts Várady Antal hatalmas drámája: Mózes. A színházban már készítik elő a vendégszereplések szezonát. Már eddig is rendkívül érdekes estéket biztosított a vendégszereplések szezonára Somogyi Károly.

Gerolsteini nagyhercegnő. Szombaton este Offenbach este lesz a Szigligeti-színházban. A régi, nemes operettek közül kerül egy felújításra, a nagydicőségű Gerolsteini nagyhercegnő, melyben olyan dicsőséges estétet varázsolt annak id-jén a Népszínházban az operett-stilus leghivatottabb művésznője, Palmay Ilka. A Szigligeti-színház operett-személyzete nagy ambícióval készül e reprizre. A címszerepet Márkus Aranka játssza. Vasárnap este is a Gerolsteini nagyhercegnő kerül színpadra.

Doktor ur. Molnár Ferencz kitűnő előadását, a *Doktor ur*-at játszó ma, pénteken este újra a színházban. A darabnak a második előadása iránt is nagy az érdeklődés.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 161.

Bérlet 148. sz.

Ma pénteken, 1903. február 27-én:

A Doktor ur.

Vigjáték.

SZEMÉLYEK:

Dr. Sárkány	— — — —	Tóth Elek
Puzsér	— — — —	Krasznay Andor
Csató	— — — —	Szarvasi Sándor
Cseresnyés	— — — —	Bognár J.
Bertalan	— — — —	Heltai Jenő
Földrajz tanár	— — — —	Kovács Lajos
Igazgató	— — — —	Szathmáry Arpád
Sárkányné	— — — —	E. Kovács Mariska
Lenke	— — — —	H. Novák Irén
Marosiné	— — — —	T. Pogány Janka
Szobalány	— — — —	H. Czene Stefi

HELYARAK: Nagypáholy 7 fr. földszinti és első emeleti páholy 6 fr. Másodeleleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászek, 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártaszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérhálzával szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnnyítás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szombaton, február 28-án:

Gerolsteini nagyhercegnő.

Operette.

TAVIRATOK

A képviselőház zárt ülése.

Budapest, febr. 26. (Saj. tud. táv.) A képviselőház tegnapi zárt ülésén *Holló*, *Kubik*, *Justh*, *Rakovszky* és *Papp* Zoltán képviselők erélyesen tiltakoztak az ellen, hogy a közigazgatási tisztviselők a képviselőválasztásokon beavatkozásukkal terrorizáljanak és korteskedjenek bármely pártu jelölt érdekében.

Széll Kálmán miniszterelnök erre válaszul kijelenti, hogy azt törvény sem gátolja, hogy a közigazgatási tisztviselők pártgyűléseken részt ne vehessenek, de nem korteskedhetnek és senki érdekében sem szabad magukat exponálniuk.

Az ülés végén *Kovács* a tegnapi elmaradt interpellációját mondta el.

Csaló dzsidás hadnagy.

Budapest, febr. 26. (Saját tud. táv.) A múlt napokban egyik előkelő fővárosi ékszerésznél *I. D.* fiatal dzsidás hadnagy, a ki a Bécs mellett állomásozó 8-ik dzsidás ezredben szolgál, mintegy 16,004 kor. értékű ékszert válogatott ki s ezekért zálogba egy 80,000 korona örökségét kiutaló árvaszéki végzést ajánlott föl. Ennek ellenében egy ékszerész kiadta hitelbe az ékszereket, de a letétben nála hagyott okmányt megvizsgáltatta s ekkor kiderült, hogy az hamisítvány. Erre táviratilag értesítette a hadnagy Karánsebesen lakó atyját, aki jó-

nevű ügyvéd; atyjá nyomban Budapestre utazott s itt a Metropol-szállodában értekezett fiával. Az ékszerésznek közösen azt az ígéretet tették, hogy Bécsből elküldik az ékszer árát. Másnap azonban Bécsből táviratilag értesítették az ékszerészt, hogy nem képesek fizetni, mert nem tudtak pénzt keríteni. Erre az ékszerész feljelentette a hadnagyot a 8-ik dzsidás-ezred parancsnokságánál és a rendőrségnél. A rendőrség megindította a nyomozást.

Háborus hírek.

Konstantinápoly, febr. 26. (Saj. tud. táv.) A porta lázasan készülődik a fenyegető háborúra. Ujabban utasították a *válikat*, hogy szolgáltatassák be a hadi költségeket, s eddigelé a válik 5 millió pezettát szedtek és szolgáltatattak be a portának.

A néppárt állásfoglalása.

Budapest, febr. 26. (Saj. tud. táv.) A néppárt ma értekezletet tartott, melyen a tisztviselők fizetésjavításáról szóló javaslatra vonatkozólag megállapodtak, hogy magukévá teszik *Rakovszky* István álláspontját, melyet a pénzügyi bizottság ülésén tett javaslatában kifejtett. A katonai javaslatokra vonatkozólag pedig elhatározták, hogy kitartanak eddigi álláspontjuk mellett.

Requiem Erzsébet főhercegnőért.

Gmunden, febr. 26. A városi plébániatemplomban ma délelőtt néhai Erzsébet főhercegnőért ünnepi rekviem volt, a melyen jelen volt Mary hannoveri hercegnő, továbbá a helytartó, és sok tábornok és udvari méltóság. (M. T. I.)

Tűz egy kátránygyárban.

Karlsbad, febr. 26. Az ottowitzi Dore-féle kátránypapiros és kátránygyárán tegnap este tűz támadt, a mely ezer négyyszögmeternyi területre terjedt ki és még ma délelőtt is tartott. A tüzet sikerült annyira elszigetelni, hogy a helységet nem fenyegeti többé veszedelem. A kárt körülbelül 60,000 koronára becsülik, de ezt a biztosítás fedezi. A gyár zavartalanul folytatja üzemét. (M. T. I.)

Csata egy szénbányában.

Charlestown, (Nyugat-Virginia) febr. 26. A Raleigh-Countyban lévő Wright-féle szénbányákban tegnap este valóságos csata folyt a sherifnek 100 embere és 250 sztrájkoló bányamunkás között, a kik az államszövetség hivatalnokainak nem akarták megengedni, hogy kötelességüket teljesítsék. A sztrájkolók felgyújtották a vasúti hidat. A tömeg, amelynek Winchester-puskái voltak, rájött a hivatalnokokra, a kik visszahúzódtak. A lövöldözés néhány perczig tartott. A sztrájkolók közül három elesett, hat halálos és három súlyos sebet kapott. A hivatalnokok közül egy szinesbőrű elesett és kettő megsebesült. A Chesapeake and Ohio vasutnak egyik hivatalnokja karján megsebesült, de azért megölte támadóját. A sztrájkolókat végre visszaverték, a rendőrök üldözőbe vették és 49 embert letartóztattak. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

N. N. Helyben. Amint tegnap este szerkesztőségünkben megbeszéltük, jönni fog a czikk, de csak holnap kerülhet rá a sor. Addig egy kis türelmet kérünk.

NYILTTER.

Szabott árak!

China-ezüstgyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett, 1903. év mintákban dusan felszerelt raktárát, u. m. étszerek, asztalterítékek, gyertya- és karos gyertyatartók, tálcák, asztal- és gyümölcsállványok, disztrágyak művészies kivitelben. Nászajándékok, verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéházberendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és francia china-ezüstgyűrűk egyedüli elárusítója Bihar-, Hajdumegye és Erdély részére nagyban és kicsinyben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Értesítés!

Nagyvárad és vidéke t. közönségét van szerencsém értesíteni, hogy a

Braun és társa

üzemén alakult és Nagyvárad, Zöldfa-utcán, a volt **Róth A. Gyula**-féle helységben berendezett **czipő, kalap és férfi-dívatkereskedést** a mai napon átvettem és azt újonnan a mai kor követelményeinek megfelelően berendezve a saját üzemem alatt tovább vezetem.

A midőn ezen üzletemet megnyitom, biztosítom a nagyérdemű közönséget arról, hogy szükségletét sehol oly

olcsón és jó minőségben

be nem szerezheti, mint nálam.

Kérem erről szives látogatása mellett személyes meggyőződést szerezni.

Tisztelettel:

Weisz Herman.

150

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzvel-vassal.

Írta: **Slenkiewicz Henrik.**

207

— Ugy bizony, szólta Sagloba. Három összecsapás alatt még az ördög szarvait is leszeli. Ha fenséged le akarja tettetni a fejemet, csak azt kérem, hogy bizza Wolodyjovskira ezt a feladatot, akkor legalább hamarosan átkerülök a másvilágra. Bohunak a mellét valósággal kettészelte és azután még a koponyáján is vágott két hatalmas léket.

A herceg nagy barátja volt a lovagi tornáknak és nagyon megbecsülte a jó katonákat. Elégedetten nevetett és így szólt:

— Akadt már valaki, aki veled meg tudott mörközni?

— Csak egyszer sebesített meg Skrzetuski, de én is őt, akkor, amikor fenséged a toronyba

zaratot bennünket. A többiek közül csakis Longinus állhatna helyt velem szemben emberföltötti erejével, sőt talán Kusel is, ha jobb szeme volna.

— Ne hidd, fenséges uram, szólt Sagloba. Senki se vetekezhettek velem.

— Sokáig védekezett Bohun?

— Nehéz munkám volt vele, szólt Mihály. A balkarjával is tud vívni.

— Bohun maga beszélt nekem, szólt közbe Sagloba, hogy ebben naphosszat gyakorolta magát a Kurcevicekkel, különben Csehrinben magam is láttam.

— Tudod mit, Wolodyjovskij? szólt a herczeg tréfás komolysággal. Lovagolj Samoscsba, hidd ki viadalra Chmielnickijt és szabadítsd meg a köztársaságot egy csapással minden bajától!

— Ha fenséged parancsolja, azonnal indulok, de nem hiszem, hogy Chmielnickij kiállana velem.

— Mi tréfálkozunk, szólt a herczeg, amikor a világ romlásba megy! De nektek, uraim, csakugyan el kell mennetek Samoscsba. Ugy értesültem, hogy mihelyt közhírré teszik a Kázmér herczeg megválasztását, Chmielnickij visszavonul. A király iránt való igaz, vagy tett-tett tisztelet parancsolja neki ezt, de a félelem is, hogy Samoscs falain megtörik az ereje. Oda kell tehát mennetek, hogy Skrzetuskinak hirt adjatok a történekről és megmondjátok neki, hogy keresse a herczegöt. Mondjátok, hogy a walecki starosta parancsnoksága alatt álló ezredeimből annyi embert vigyen maga mellé, amennyire csak szüksége van. Én szabadságolom, mert boldogulása nagyon a szívemen fekszik.

— Fenséged a mi édesatyáink! — szólt Wolodyjovskij. És mi hű alattvalói leszünk mindhalálig.

— Nem tudom, nem lesz-e hamarosan rossz mesterség a nálam levő szolgálat, ha a Dnyeper vidékén levő birtokaim mind pusztulásba mentek, — szólt a herczeg. — De ameddig nekem van miből élnem, addig ti se haltok éhen.

— Oh! — kiáltott Mihály. Az én szerény vagyonom mindig a fenséged tulajdona lesz!

— Az enyém is és mindannyiunké! — szólt Sagloba.

— Arra, há! Isten, egyelőre még nem szorultam, — szólt kegyesen a herczeg. — De különben is remélem, hogy ha mindent el is vesztettem, a köztársaság gondoskodni fog gyermekeimről.

A herczeg e szavakat a jövőbe látó ihlettségével mondotta. Pár évtized múlva a köztársaság a legdicsebbet, a koronát adta a herczeg egyetlen fiának, most azonban a herczeg javai tényleg nagy pusztulásra jutottak.

— Mi szerencsésen kimásztunk a hinárból, — szólt Sagloba, amikor Wolodyjovskival eltávozott a herczegötől. Mihály, a te elöljáróval bizonyos. Mutasd csak a gyűrűt. Biz' Istók, megér vagy száz aranyát, a köve is gyönyörű. Holnap elvisszák a bazarba valami kereskedőhöz. Ennek az árából aztán vigan lehetne énni, inni és mulatni. Mit gondolsz, Mihály? A katonák embernek az a jelszava: ma élők, holnap lustálkodni. Amiből megint az következik, hogy nem érdemes a holnapra gondolni. A legfontosabb azonban az, hogy a herczeg nagyon megszeretett. Sokért nem adta volna, ha Bohun odaajándékozhatta volna Skrzetuskinak, te aztán most megtetted ezt. Hidd el, hogy még nagy kitüntetés fog énni! Csak rövid idővel ezelőtt nem ajándékozott-e el a herczeg egész falvakat a lovagoknak? Mi ez a gyűrű? Neked még valami más jutalmad is lesz, még utoljára összeházasít valami rokonával.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Rhodesia bányáinak aranytermése.

Fokvárosból a következőket írják: Rhodesia aranytermése a múlt év december havában 16210 unciával 57,494 font sterling értékben több volt mint az előző hónap termése. A »Wanderer« bánya a zuzók helyett hengereket alkalmaz, ezen hengerekből egy megfelelő

mintegy 50 zuzónak. Az ércz ezen eljárás mellett szárazon dolgoztatik fel. A termelés maximumát a múlt év decz. havában a »Selukwe« bánya érte el, termelése a zuzott anyagból 2905 uncia, a hulladékból pedig, amelyből cyankalival választja ki az aranyat 1599 uncia volt; a termelésének összértéke 16327 font sterling volt. Másod és harmadsorban következik a »Red & White Rose« és a »Globe & Phoenix« bányák termelése.

Értéktőzsde.

	Budapest, febr. 25.
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, febr. 25.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	—
Káposzta, repce, aug.	6.96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. febr. 25-én.	
Magyar aranyjárdék 4	12.35
Magyar koronajárdék	93.05
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyeresémsorsjegyek-kölcsön	200.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	159.
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék papirban	100.50
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.50
Osztrák magyar bank részvény	15.75
Magyar hitelbankrészvény	742.—
Osztrák hitelintézet részvény	692.50
Párisi vista	95.42
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.07
Németbirodalmi márka	117.05
Londoni vista	289.95
20 márkás arany	23.41

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

A Nagyváradi takarékpénztár, Biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Biharmegyei takarékpénztár és Gazdasági és Iparbank Rt. bejegyzett nagyváradi székhelyű cégek ezennel közhírré teszik, hogy f. é. február hó 15. napjától kezdődőleg a betéti kamatlábat a következőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő ötké után 4 % -ot. 2. A zárlatközi időben legalább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 % -ot. 3. A zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő tőkék után 3 % -ot. 4. Olyan tőkék után, melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek de betéti idejük a zárlat által megszakított olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó le nem telt:

a zárlat előtti időre	3 % -ot
a zárlat utáni időre	3 1/2 % -ot

A zárlat minden év június hó 30-án és december hó 31-én eszközöltetik és a kamatok a fenti kamatláb szerint tőkésítettnek.

A 10 % os jövedelmi adót a betevő megterhelése nélkül az intézetek fizetik.

Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre nézve a most megállapított kamatláb f. é. április hó 1-étől napjától kezdődőleg lép érvénybe.

Nagyváradi 1903 február hó 14-én.

Nagyváradi takarékpénztár r. t.
Biharm. keresk., ipar és terményhitelbank r. t.
Biharmegyei takarékpénztár r. t.
Gazdasági és Iparbank r. t.

158.

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege- és vadkereskedése
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.
Városi és vidéki telefon 251. sz.

117

Mélyen tisztelt vevőinknek szives tudomására hozzuk, hogy eddigi üzletünket modern berendezéssel és új helyiség hozzávételével kibővítettük, valamint fűszer-, csemege-raktárunkat is jóval megnagyobbítottuk, úgy, hogy a legnagyobb igényeknek is megfelelhettünk, még azon nagyvárosias szokást is behoztuk, hogy igen tisztelt vevőink kényelmére a megrendelendő árukat naponta kétszer, délelőtt és délután, saját e célra készített fogatunkkal hazaküldjük. Kérjük úgy a helybeli, mint a vidéki vevőinket, b. látogatásaikkal és megrendeléseikkel megtisztelni. — Magunkat ajánlv. maradtunk

tisztelettel

SZABÓ és HAJNAL.

Közgyűlési meghívó.

A „Nagyváradi gőzmozdonyú közúti vaspálya“ részvénytársaság 1903. évi márczius hó 16-kán délelőtt 10 órakor Nagyváradon, saját hivatali helyiségében, (Zöldfa-utca, Zsiga-ház, I. emelet)

XX. rendes közgyűlését

tartja, melyre a t. részvényeseket ezenel tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése és az 1902. évi zárszámadások előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A nyeresémsorsjegyek felosztása iránti határozathozatal.
4. Határozathozatal a felmentvény megadása iránt az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
5. Az igazgatóság kiegészítése.

Nagyváradi, 1903.

Az igazgatóság.

Jegyzet: A részvények a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal a társaságnál Nagyváradon, vagy a »Magyar vasuti forgalmi részvénytársaságnál« Budapest (V., Fűrdő-utca 10. sz.) elismervény ellenében leteendő. Az évi zárszámadás, valamint az üzleti jelentés 8 nappal a közgyűlés előtt a társulati irodában a t. részvényesek rendelkezésére áll. 172.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására hozni, hogy a

4.2%-os egyesített államkölcsön

convertálását, vagy azok visszafizetésére való felmondását teljesen költségmentesen közvetítjük és

bármely más értékpapírok vételét vagy eladását

a legelőnyösebb módon eszközöljük.
Nagyváradi, 1903. február 20.

Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank.

170.

12054—1902. T. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. bíróság mint telkkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Thury Ignác végrehajtónak *Popa Szorán János és t.* végrehajtást szenvedők elleni 7 kor. 60 fill. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a n. várad kir. törvényszék (a belényesi kir. járásbíróság) területén lévő Albest községében fekvő az albesti 39. sz. tjkvben A + 86. hrsz. a foglalt ingatlanra a C. I. rsz. a. öz. Popa Sámuelné javára bekebelezett haszonélvezeti jog érintetlen hagyása mellett 822 korban; az albesti 41. sz. tjkvben A I. 390., 411. hrsz. a foglalt ingatlanra a C. 9. rsz. a. öz. Popa Sámuelné javára bekebelezett haszonélvezeti jog érintetlen hagyása mellett 132 korban; az albesti 90. sz. tjkvben A + 118. hrsz. a foglalt ingatlanra a C. I. rsz. a. öz. Popa Sámuelné javára bekebelezett haszonélvezeti jog érintetlen hagyása mellett 60 korban; és az albesti 163. sz. tjkvben A I. 48/a, 119. hrsz. a foglalt ingatlanra az árverést 93 korban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1903 évi március hó 13 ik napján d. e. 9 órakor Albest község házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 82 kor. 20 fillt; 13 kor. 20 fillt; 6 kor. és 9 kor. 30 fillt. készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadéktépes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Belényes 1902. évi december hó 17. napján. A belényesi kir. Járásbíróság mint telkkönyvi hatóság.

Lukács Lajos,

kir. albiró.

171.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utczai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utczai lakás** f. évi május 1-től kiadó.

Bővebbet a házmesternél. 180.

Három magtár

azonnal kiadó a
**Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank**

Nagy, Teleky-utczai házában. 806

Nagyságos asszonyom!

Van szerencsém értesíteni, miszerint az utaztatás törvényes beszüntetése következtében »női divat-szövet és se-lyem-különlegességek áruházaim« összes czikkeiből **Nagyváradon, Strohmayr Pál vászon- és fehérnemű üzénél** (Szent László-tér 1. sz. Telefon 100.) **bizományi raktárt létesíték**, hcl már a legközelebbi **tavaszi és nyári újdonságok** beszerezhetők, esetleg megrendelhetők.

Vidéki megrendeléseket, valamint minták szétküldését is Strohmayr Pál ur eszközli, miért is kérem becses szükségletei iránt hozzá fordulni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

850

SZÉNÁSY GYULA
BUDAPEST, Kristóf-tér.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apácza-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos áruk mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.